

SLOVENSKI NAROD.

Slovenski Narod velja:

v Ljubljani na dom dostavljen	K 24—	v upravnosti prejemam:	K 22—
celo leto	12—	celo leto	11—
pol leta	6—	četrt leta	550
na mesec	2—	na mesec	190

Dopisi naj se frankirajo. Štokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knajševa ulica št. 5, (v pritličju levo), telefonski št. 34.

Inhača vsek dan zvezor izvajom ali nedelje in ponedeljku.

Inserati veljajo: petekostopna petti vrsta za enkrat po 14 vin., za dvakrat po 12 vin., za trikrat ali večkrat po 10 vin. Pri večjih inseracijah po dogovoru.

Upravnosti naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati itd.

to je administrativne stvari.

Pocasnoščna številka velja 10 vinogradov.

Na pismena naročila brez istodobne vposlatve naročnine se ne ozira.

Narodna tiskarna telefonski št. 85.

Slovenski Narod velja po poštii:

za Avstro-Ogrsko:	celo leto	K 25—	za Nemčijo:	celo leto	K 29—
pol leta	13—	pol leta	13—	za Ameriko in vse druge dežele:	
četrt leta	650	četrt leta	650	za druge dežele:	K 30—
na mesec	230	na mesec	230		

Vprašjanjem glede inseratov naj se pritoži za odgovor dopisnici ali znamka

Uredništvo: Knajševa ulica št. 5, (spodaj, dvorišče levo), telefonski št. 35.

Ustvarjanje!

Padla je kocka. Ministrstvo barona Bienertha je kratkotratno odklonilo vse zahteve jugoslovanskih poslancev, vse, od prve do zadnje. Še več! Ministrstvo je tudi izjavilo, da se z jugoslovanskimi poslanci sploh neče pogajati, marveč da hoče, naj se da Italijanom pravna fakulteta, ne da bi Jugoslovani dobili le najmanjšo drobtinico.

Prevečkrat smo že razložali in dokazali, kaka krivica in kaka škoda bi se zgordila Jugoslovani, če bi dobili Italijani svojo visoko šolo, Slovenci pa ničesar, da bi ljudi v tem oziru potrebljeno še kaj besed izgubljati. Dolžnost, varovati koristi svojega naroda nam daje pravico, da se zoperstavljamo z vsemi sredstvi ustavnoviti italijanske pravne fakultete, s katero se utrdi in ojači italijanski element na školo Slovencev in Eravator in da vztrajamo v neizprosnem boju proti vsem, ki nas hočejo potlačiti in dati novo orožje onim, ki nam strežejo po življenju.

Svojo vseskoč negativno izjavo je ministrski predstnik zabeležil z trdilom, da je vladno nrišenje do brohotno pospešilno za vsa kulturna prizadevanja Jugoslovancev, da je vlad »von wohlwollend fördernder Gesinnung für alle kulturellen Bestrebungen der Südslaven. To pač ni drugega, kakor oceniti poročljivost in zasmehovanje Jugoslovancev, kajti resnično je ravno nasprotovo.

Vlada je dobila na to izjavo edgovor, kakor ga je zaslužil Jugoslovani so takoj začeli v proračunskega odseku z obstrukcijo, ki je trajala ves dan. Gostinčar je s kratkim presledkom govoril do devete ure večer.

Vlada in njene stranke si belijo glave, če bo mogoče obstrukcijo premagati in spraviti italijansko fakulteto pravočasno pod streho. Obstrukturionisti imajo različno dobro orožje pripravljeno. Koliko časa bodo v odseku vzdržali obstrukcijo, je pač v prvi vrsti odvisno od fizične konstitucije posameznih govornikov. Eden je zmožen deset ur neprerivoma govoriti, drugi omaga že prej. Uspeh je dalje odvisen od tega, koliko bodo češki poslanci podpirali obstrukcijo in končno, pri specjalni debati, koliko preminjevalnih predlogov bo mogoče staviti. V zbornici sami bodo preminjevalni predlogi igrali veliko vlogo, kajti pri vsakem se bo dalo do seči glasovanje po imenih, kar vzaime mnogo časa.

Ker ima vlada dalje še velike težave s Poljaki zaradi gradbenih kanalov in celo z lastnimi nemškimi strankami in socialističnimi demokrati zaradi novih davkov in ker je dalje ves položaj za jugoslovansko obstrukcijo ugoden, so začele vladne stranke obupavati. Vladne stranke se boje, da ne bo mogoče jugoslovanske obstrukcije premagati, in v strahu, da bi obstrukcija zmagalata, kriče, naj vladu naredi vsemu konec in naj predčasno pošlje parlament na počitnice, v katerem slučaju bi bila seveda tudi italijanska pravna fakulteta za sedaj pokopana in se bo torej še v popolnejši meri, kakor je vlad mislila, uresničilo, da je vse odklonjeno. Nemši najbolj silniji so zaključenje državnozborskega zasedanja, ker se kriha vladna večina, ker se boje, da bi ta večina razpadla in da bi zmaga jugoslovanske obstrukcije podrla sedanje ministrstvo. Nemeem je pa na tem ministrstvu več ležeče, kakor na parlamentu in na italijanski fakulteti, in zato vpijejo na ves glas, naj se vladu reši, naj pošlje parlament domov in si pomaga s § 14.

Obročni shod.

Kranjski deželni odbor je novabil za včeraj dopoldne ob 10. kranjske obračnike v klerikalni »Rokodelski dom« v Ljubljani. Na dnevnem redu se bila res zelo važna vprašanja, tičoča se obročnega stanu, le žal, da je bilo pripravljeno vse skupaj tako slabo, tako površno in dilettantsko, da se je takoj videlo, da imajo stvar v rokah ljudje, ki niso obrtniki. Zato se je pa tudi splošno opozhalo, da imajo obrtniki zelo malo zaupanja do svojih najnovjejših prijateljev.

Shod je otvoril deželni odbornik prof. Jare v imenu deželnega odbora. Zatrjeval je, da shod nima agitacijskega namena, marveč ima samo poučen namen; tudi nima nameha, da bi konkuriiral drugim shodom.

Nato imenuje prof. Jare za predsednika shoda Franceta Pusta in Adolfa Petrina, za podpredsednika Beleca in Jelčnika, za zapisnikarja Franchettija in Pengova. Svoja mesta zavzamejo samo Franc Pust, Belo in Jelčnik, Franchetti pa izjavi, da ne sprejme ponudenega mu mesta. V očividni zadregi radi te prve blamaže, pozdravi prof. Jare zastopnike deželne vla-

de, dr. Senekoviča, predsednika trga in obročne zbornice, Jos. Lenarčiča, ter zastopnika obročne oblasti, magistratnega svetnika Šeška.

O prvi točki dnevnega reda, to je o »Zavodu za pospeševanje obrti«, čigar ustanovno zborovanje se je vršilo danes dopoldne v deželni zbornici, poroča d. r. Lampet. Najprej poudarja, da mu je v neizmerno veselj to, da s vrši obrtni shod na tem prostoru. Če obhaja obrtni danes svoj praznik, se ima za to zahvaliti katoliškemu društvu. Liberalna veleindustrija in organizirano delavstvo grozita uničiti malega obrtnika. Proti takemu silovitemu nasprotniku je treba organiziranega odporu. Ker pa kapitalist služi poleg delavstva tudi inteligenco s svojimi iznajdbami, je treba tudi obrtniku večje izobrazbe. Pa ne samo izobrazbe, ampak tudi sredstev potrebuje obrtnik, s katerimi si nabavi motorne sile. Da kapitalist in organizirani delavec ne uniči obrtnika, mora dobiti sredstva, da bo mogoč konkurrirati z velekapitalom. Govornik izreka zahvalo centralni vlad, ki je zcela upoštevati tudi obrtni stan.

K tej točki govoriti tudi še prof. Jare, ki pravi, da se je v državni zbornici delalo najprej za delavca, potem pa kmata in zdaj je prišel na vrsto obrtni stan. Liberalna načela o prostosti v trgovini in obrti so v silno škodo obrtnikom. Radi teh načel in radi velikega napredka tehnike, so tovarne potegnile nase ves konsum. Mali obrt je takoreč izginil. Glavniki, žebrijarji, tkaleci in vrvarji, vsi so izginili. Mali obrtnik je tudi preveč odvisen od velike trgovine. Preskrbni boče malemu obrtniku trg za njegove izdelke in čim najeeje ne proizvajanje. V to svrhu se bodo prirejale razstave, da se ljudje seznanijo z domačimi izdelki. Da bo zavod redno fukcijoniral, je ministrstvo se obljubilo, da razpiše službo vodje zavoda. Naloga »Zavoda za po-

speševanje obrti« bo tudi prirejanje posameznih tečajev, kakor za peke, krojače itd. To bi bil glavni namen »Zavoda za pospeševanje obrti.«

Po poročilu prof. Jarca se otvoril prvi točki dnevnega reda. Najprej pa izjavi načelnik »Zveze slovenskih zadrug«, gosp. Franchetti, sledi: Pričakoval sem, da bo dal predsednik shoda priliko, da zastopniki raznih korporacij pozdravijo današnji važni obrtni shod. Ker se je pa dala prilika za to samo deželnemu odborniku Lampetu, naj mi bo dovoljeno, da šele po prvi točki dnevnega reda v imenu »Deželne zvezze« udeležence današnjega shoda kar najprisrejne pozdravim. Istočasno pa moram tudi kot načelnik »Zveze« izraziti svoje ogorčenje radi neolojalnega postopanja deželnega odbora. Pojasniti moram, da sem kot načelnik »Zveze« že 6. junija sklical shod zastopnikov obrtnih zadrug na posvetovanje, ki bi se imelo vršiti jutri, dne 30. junija. Bil sem nemalo začuden, ko čitam še tisti teden v »Slovencu«, da namerava deželni odbor sklicati obrtni shod dne 26. junija. Sklical sem takoj sejo »Deželne zvezze«, pri kateri se je sklenilo, da naj se obrtni shod vrši dogovorno z deželnim odborom skupno. Za ta dogovor je odbor pooblastil mene in g. Kregarja. Deželni odbornik Jare se nasvetu, da naj se vrši obrtni shod dogovorno z deželnim odborom in »Zvezo obrtnih zadrug«, ni protivil, marveč ga je še odobraval. Kot načelnik sem takoj o tem obvestil vse obrtne zadruge, ter jih prosil, da se odzovejo vabilu deželnega odbora. Kaj pa je storil deželni odbor, odnosno obrtni referent deželnega odbora? »Zvezza« je popolnoma ignorirala in niti ni nikjer omenila, da se vrši današnji shod dogovorno z »Zvezo obrtnih zadrug«. To je netaktnost, neolojalnost od strani referenta. — Stvar bi čisto drugače izgledala, če bi se na vabilu omenilo, da deželni odbor sklicuje obrtni shod po dogovoru z »Deželno zvezo obrtnih zadrug«. Člane kuratorija je svojevoljno imenoval deželni odbor, ne da bi o tem vprašal obrtnike. Ker se gre za koristi obrtnikov, naj deželni odbor popravi, kar je zagrešil!

Z med govorom gospoda Franchettija so se čuli razni ogorčeni kliči na račun deželnega odbora; ko pa je govornik končal, so dali obrtniki duška svoji nevolji nad pristranstvo deželnega odbora s hrupnim plos-

kanjem in navdušenimi klici: »Živio Franchetti!«

Prof. Jare kliče za pričo dr. Lampetu, da deželni odbor ni postopal neolojalno, pač pa je postopal deželni odbor popolnoma na svojo roko. Na vprašanje je sprožil že leta 1897. rajni Šubic. Stvar pa ni imela uspeha, četudi se je povsod pritisnila, zlasti pri deželnem glavarju Deželi. Pozneje je prevzel stvar v svoje roke trgovska in obrtna zbornica, ki je vsaj to storila, da je oživotvorila 13 kurzov. Sicer pa želi uspeha novemu obtnemu zavodu.

Predsednik trgovske in obrtne zbornice, gosp. Lenarčič, pravi, da vprašanje o pospeševanju obrti ni novo. To vprašanje je sprožil že leta 1897. rajni Šubic. Stvar pa ni imela uspeha, četudi se je povsod pritisnila, zlasti pri deželnem glavarju Deželi. Pozneje je prevzel stvar v svoje roke trgovska in obrtna zbornica, ki je vsaj to storila, da je oživotvorila 13 kurzov. Sicer pa želi uspeha novemu obtnemu zavodu.

Gosp. Cerar iz Kamnika pravi, da se je govorilo že o vseh mogočih obrtnih, samo o gostilničarskih obrtnikih ni bila izgovorjena še nobena beseda. Zato niti ne ve, ali so gostilničarski obrtniki, ali ne. Ako pride tujec v dežel, vendar ne bo šel najprej kušati čevlje, ampak bo najprej gledal, kje se bo okrepčal. Ker se tudi gostilničarskemu stanu slabogodi, je bilo pričakovati, da se bo deželni odbor tudi nanje oziral. Kakor pa se kaže, so se gostilničarski varali. Deželni odbor jih ne misli vpoštovati.

Na upravičene besede gosp. Cerarja ni nihče odgovoril, pač pa so razni klerikalci delali neslane opazke.

Gosp. Repe z Bleda predlagal, da naj se ob tujški sezoni razstavijo na Bledu izdelki domačih obrtnikov, da bodo tujci kupovali domače blago in ne tujih fabrikatov. S tem je bila debata o prvi točki zaključena.

O drugi točki, namreč o namenu in pomenu »Deželne obrtnice svezke« poroča prof. Jare. Namen tega

sveta bo, da pozive, kje so potrebljene obrtne šole, katere šole so vredne podpore, katerim obrtnikom se sme izročiti kako delo itd.

O tretji točki: Maloobrtni kredit, poroča poslanec dr. Žitnik. Vi prvi vrsti bi bilo potrebljeno, da se ustanove kreditne zadruge, in sicer predlagata vlada, da se ustanove za-

druge, v katere bi vsak član vložil delež 300 do 400 K. Na Gor. Avstrij.

skih deklek nikoli ne zastrupilo tujiinstvo, naj bi ohranile vedno svojo dragocenost. — Ako izlasta »Matic« (slovenska in hrvaška) Vrazovo autologijo, zaslubiči ravnati ljubki verzi najbolj, da pridejo vanjo. — V istem oddelku riše potem Vraz v kratek, markantnih potekah slovensko zgodovino. V III. oddelku pa nam podaja tudi slike iz širše slovenske domovine, vtiske iz svojega potovanja z ruskim slavistom Sreznevskim po slovenskih pokrajnah. Koroška in njeni buditelji. Jarnik in Majer, krasota gorenjske strani in brhkih Gorenjk, Vodnik, francoška revolucija in njen sin Napoleon ter njegova Ilirija — vse se vrsti pred nami v pestrem kaleidoskopu.

Pa tudi dejanje mnogih balad in romanc v zbirki »Iz dubrave žerovinske«, kjer nas že naslov veže na slovensko zemljo in v zbirki »Gusle i tambura« — se vrši na domačih tleh (»nenadanec«, »nepozvanec«), mnogih jih je vzetih iz slovenske zgodovine (»Friderik i Verunka«, »Zora i Bogdan«, »Babki klanjace, posvečen Milkošicu«), nekatere pa temeljijo na slovenskih narodnih pripovedkah (»Grilice«, »Mlinari i mlatci«, »Traji i dačne«).

Prezreti pa tudi ne smemo in ne moremo velikega vpliva, ki ga je imel na Prešeren na Vraza. Balade in romanci je Vraz prvi vprial v

LISTEK.

Stanko Vraz.

(1810.—1851.)

Ob stoletnici pesnikovega rojstva.
Spisal dr. Vinko Zupan.

(Dalje.)

<p

zelo potreben v svrhu razvoja slovenskega trgovstva. V lepem govoru je kazal na napredek slovenskega naroda, zlasti v Trstu, ki je nemala zasluga slovenskih trgovcev. Priporočil je organizacijo in oklenitev slovenskega društva »Merkur«, ki povsod zastopa le stanovsko dobrobit slovenskih trgovcev.

Gosp. Golob, tajnik »Merkurjev«, je kazal na uspehe društva, s čigar pomočjo se je vzgojilo že toliko samostojnih trgovcev, ki so vedno hvaležni društvu. Omenjal je važnost organizacije kot skupnega ognjišča šefov in nastavljenec v poudarjal, da je v taki združitvi zasiguran prospet trgovskega napredka.

Prav do odhoda smo se v prijetljivem pogovoru menili o stanovskih vprašanjih. Potem so se pridružili tudi drugi odlični idrijski meščani z gospodom županom Šepetavecem in deželnim poslancem E. Ganglom na čelu. Hvala jim za vso družabnost in gostoljubnost; zelo teško smo se ločili od njih. Prišli smo med prijatelje, to smo čutili, in zato nam bo ta izlet ostal v najlepšem spominu.

In ko smo se odpeljali, je »Merkur« zopet razgajan oblak nad nami in tako obvaroval svoje častilce vsakega dežja. Lepo je bilo in ne pozabimo tega izleta. Društvo »Merkur« je lahko ponosno na svoje pevce!

Dnevne vesti.

+ Obstrukcija zoper italijansko pravno fakulteto. V sredo dopoldne sta ministrski predsednik baron Biererth in načinu minister grof Stürgkh naznamila dr. Ploju in dr. Susteršiču, da hce vladu dati Italijanom mastno pečeno v obliki italijanske fakultete, Jugoslovani pa niti ene drobtinice ne. Skorov v tistem trenotku, ko je Biererth izrekel svoj »ne«, se je v odseku začela obstrukcija. Besedo je imel že od prejšnjega poslanec Gostinčar, dobil jo je tudi v sredo prvi in govoril je z dvema kratkima presledkom celih enajst ur, namreč do 9. ure zvečer. Da bi se prezgodaj ne utrudil, je govoril kar mogoče tiko. Predsednik Chiari je pa mislil, da govoril Gostinčar kdo ve kaj, in da bi ga mogel kontrolirati ter mu, če mogoče, besebo vzet, je zahteval, da mora Gostinčar poleg njega sedeti. Gostinčar pa je predsedniku Chiariju napravil prav neprijetno presenečenje. Govoril je namreč čisto stvarno, samo o šolskih stvareh, tako da je predsednik bitro izgubil upanje, da mu bo mogel besedo vzet. Tako je slo do 2/2. Tedaj se je pokazalo, da vladne stranke vsled odhoda nekaterih poslancev nimajo več v odsekov seji večine. Z ozirom na to se je zahtevalo, da naj predsednik dovoli polurno pavzo, da bo Gostinčar mogel obedovati. Predsednik se je izprava branil. Hotel je, naj bi moral Gostinčar nepretrgoma govoriti dokler ne omaga. Vsled tega je nastal hrup. Ko je pa predsednik videl, da vladne stranke nimajo več večine in da bi znala opozicija skleniti, naj se seja odgodi, se je hitro vdal in dovolil pavzo. Po tej pavzi je Gostinčar svoj govor nadaljeval. Med 4 1/2 in 5 ure je bila zopet pavza in potem je Gostinčar govoril do 9. ure zvečer. Na veliko začenjenje vladnih strank še vedno ni bil utrujen in je izjavil, da hoče govoriti še do treh zjutraj. Videč, da nič opraviti, so vladne stranke sklenile z opozicijo kompromis, v tem smislu, da Gostinčar neha govoriti, seja pa da se zaključi. Gostinčar je ob koncu svojega govora naznani 25 premjevalnih predlogov, ki pridejo kot minoritetni predlogi tudi v zbornico, kjer se bo o njih imenoma glasovalo, in obenem se je oglasil drugič za besedo, češ, da ima toliko materiala, da bo lahko še enkrat enajst ur govoril. Vladne stranke so bile potrebe in same več ne verjamejo, da bo mogoče jugoslovansko obstrukcijo premagati. Za besedo je sedaj oglašen najprej način minister grof Stürgkh, zanj pa pride na vrsto vsemenski poslanec M. L. K., ki hoče tudi obstrukcijo delati, ker je načeloma proti vsemi nemški visoki šoli, in ki obeta, da bo govoril kar 15 ur. Ni čuda, da Nemci obupavajo in zahtevajo vse glasneje, naj vrla pošle parlament domov.

+ Konstituiranje kuratorija deželnega zavoda za pospeševanje obrti na Kranjskem se je vršilo danes dopoldne v deželnozborski dvorani. Ministrstvo za javna dela je zastopal dvorni svetnik Haas, deželno vladno grof Chorinsky. Zborovanje je otvoril deželni glavar pl. Šuklje, ki je pozdravil zastopnike vlade in nato govoril o vzrokih, ki so privedli do osnovanja tega zavoda. Nato so govorili dvorni svetnik Haas, ki je zagotovljal pomoč centralne vlade, grof Chorinsky, ki je v slovenskem jeziku v imenu deželne vlade pozdrvil ustanovitev zavoda, ter zborn. predsednik g. Ivan Kregar, ki je povdarjal pomen zavoda za domačo

obrtnijo. Delalni odbornik Jare je poročal podrobno o zgodovini zavoda. Potem se je vršila volitev. Za predsednika zavoda je izvoljen g. Ivan Kregar, za podpredsednika zastopnik mestne občine ljubljanske g. dr. Fran Windischer, za blagajnika g. Pust. Zavod bo imel svoje prostore v Deghenghijihi hiši nasproti kavarne Evropa, služba vodje zavoda se takoj razpiše. Izvršni odbor tvorijo vsi v Ljubljani stanujoči člani kuratorija. Nato se je vršila prva seja kuratorija.

+ Klerikalci, obrtniki, delaveci. Na včerajšnjem shodu so se delali klerikalci silne prijatelje našega obrtnika. Ce pa pogledamo tem ljudem malo bolj v obraz, vidimo, da so to prav grdi hinaveci. Oni so, ki najmanj upoštevajo malega obrtnika. Vsa svoja dela oddajajo velekapitalistom. Pa ne samo to. Ustanavljajo velika obrtovnišča, da s tem unitijo malega obrtnika. Katoliška knjigoveznička je dokaz za to. Toda njihova hinavščina je še mnogo večja. Na eni strani organizirajo delavstvo ter se mu hlinijo, na drugi strani pa udrihajo na obrtnih shodih po tem svinjem organiziranem delavstvu. Ali je mogoča večja hinavščina, kakor jo uganjajo klerikalci?! Mislimo, da ne. In tisti Gostinčar, ki je nekak general klerikalno - organiziranega delavstva, je ravno tak hinavec, kakršni so drugi klerikalni kolovodje. Prilizuje je delavstvu, obenem pa brzjavno pozdravlja shod, na katerem se udruga po delavstvu! Včerajšnji obrtni shod je razkrinal klerikalce. In to je dobro za oba, za delavca in za obrtnika. Oba lahko uvidita, da ju klerikalni kolovodje nesramno izkorisčajo. Kdor tega zdaj še ne uvidi, ta je pač udarjen s slepoto!

+ Gospod prof. Jare gotovo ni pričakoval, da bode doživel na obrtnem shodu tak fiasco. Gospod Franchetti, ki mu je očital nekorektnost in neloyalnost glede načina sklicanja obrtnega shoda, ker je namenom prezrl in direktno ignoriral deželno zvezo obrtnih zadrag, ga je spravil v tako zadrgo, da se niti ni upal reagirati. Iz tega sklepamo, da je bil gospod Franchetti popolnoma opravčen mu predbacivati neloyalnost in nekorektnost. Obrtniki imajo v osebi gospoda Franchettija enega svojih najboljših zagovornikov, ki po njegovih skupinah, po njegovem delovanju za korist obrtnega stanu, ravno tako z odločno in resno besedo visoko nadkrijuje obrtnega referenta deželnega odbora, gospoda Jareca, ki je lahko jako dober solnik, toda v obrtnih težnjah se še prav malo spozna in o njih malo razume. Treba se bode še učiti in spoznavati vsestransko obrtni stan in njega težnje, da bode prof. Jareci mogoče biti dober obrtni referent deželnega odbora. Treba pa vam bode tudi postati malo bolj pravičen tudi proti na prednim obrtnikom in jih ne prezirati, če tudi niso pristaši vsemogočne klerikalne stranke. Capito, signor Jare?

+ Napadi »Slovenec« na »Zvezu južnih Slovencev« na njenega načelnika dr. Ploja ne ponehajo v svoji perfidnosti, kateri v zavijanju resnice in lažnjivem izrabljanju raznih parlamentarnih dogodkov zmanjšemo para, niti v času, ko sta se oba jugoslovanska kluba združila, da izvedeta solidarno in pod skupnim vodstvom predsednikov posl. Ploja in Susteršiča tako važno akcijo, ker je slovenska vseučilišča zadeva oziroma navezana drug na drugega izvajata obstrukcijo in proračunskem odseku. Brezvomno moramo odgovornosti za take napade pripisovati članom »Slovenskega kluba«, ki očividno soglašajo s tem načinom »skupnega delovanja«, katerega kvalifikacija nam pač ni treba še posebej izreči. Zadovoljivo se marveč z konstatacijo suhih dejstev napram petkovici noticij »Slovenec« kjer se z ozirom na znano glasovanje o državnih podpori češkemu dunajskemu šolstvu v seji dne 23. t. m. napada »Zvezu j. S. L.« in njenega predsednika Ploja, da dela vladno, torej protislavansko in protinarodno politiko, češ, da je Zvezda svojim članom — dalmatinškim poslancom, to izrecno dovolila. Pred vsem bodi konstatirano, da so pri dotočnem glasovanju (glasom sejnega zapisnika XX., 63 z dne 23. t. m.) manjkali naslednji člani »Zvezze južnih Slovencev«: Štrekelj, Prodan, Perić, Beljak, Ivčević, Dulibić, Vučović. Od teh ima Štrekelj že daje časa dopust, Ivčević je bil po nujnih posilih kot deželnozborski predsednik zadržan, Beljak po nujnih opravkih v Bosni, Dulibić telegrafično pozvan radi obč. volitev v Makarsko, Vučović pa sicer na Dunaju toda odsoten po posljih v ministrstvu radi tega, ker je bil informiran tako, da pridejo rezolucije prej na glasovanje, kakor minoritetni predlogi — kar je sicer tudi povzročilo, da je pri dotočnem glasovanju manjkalo tudi več na Dunaju se nahajajočih nemških poslancev. Brez znanega tehnega vzroka sta torej manjkala edina Perić in Prodan — kater sta manjkala od »Slovenskega kluba« poslanec Gregorčič in Šuklja. Bodil nadalje po-

udarjeno, da so jo glede proračunskega glasovanja dalmatinškim poslancem z ozirom na posebnost njih domačih razmer res pustilo prostježe roke, da pa je ob priliki taktičnega združenja obih jugoslovanskih klubov ta položaj bil obobjestransko pripozan in je načelnik »Slovenec« dr. Šusteršič izrecno sam tudi pripoznaval važnost teh stvarnih razlogov in z ozirom na bodoče skupno postopanje obih klubov izrecno pripustil dalmatinškim poslancem pravico neudeležiti se proračunske debate in glasovanja. Naj se torej sodi o absenci imenovanih poslancev, kakor že koli — ako hočemo napraviti za to nekomu odgovornost tedaj ki večjemu obema jugoslovanskima kluboma in »Slovenec« je zgrasil v svojem napanju pravo adreso. Toda cela zadeva je le od daleč poiskana priložnost napadati poslanca Ploja in izrabljati od klerikalcev samih prisnovane in obravljane okolnosti v svrhe najumaznejše politične agitacije. Dokazati narodnim volilcem, da je njih zastopnik v državnem zboru »vladni hlapac« je ravno pri poslanec Ploju težka reč, toda, ker je menda salus ecclesiae na Štajerskem odvisna od tega nevhalevnega dela in politična morala naše katoliške vesoljne stranke to pripušča, se nam nudi prizor, da stojijo poslanci na Dunaju ramo ob ramo v težkem boju proti vladu za skupne cilje — doma pa bojnega tovariša obrekajo in blati oficijelni organ S. L. S. da vzdrži in spolnoprakso »boja za verske svetinje«.

+ Monsieur Erledigte Mandate. Neki grof A. Orłowski razposlal je iz Pariza vsem državnim poslancem avstrijskemu knjigijo »Au Coucille Russe«, s katero dela propagando za katolicizem! Uradnikom poštnega urada državnega zobra napravil je nemalo veselosti naslov »Monsieur Erledigte Mandate.«

+ Imenovanje. Dr. Fran Žužek, koncipient štajerske finančne prokurature je imenovan za koncipista finančne prokurature.

+ Slovenski izlet v Belgrad. Kakor smo že poročali, se je slovenski izlet v Belgrad preložil za teden dni z ozirom na jubilejsko prireditve Družbe sv. Cirila in Metoda, ki se vrši v nedeljo dne 3. julija v Ljubljani. Izletniki se odpeljajo iz Ljubljane v petek 8. julija ob 3. popoldne z navadnim vlakom. V Belgrad priredejo v soboto 9. julija dopoldne. »Ljubljanski Zvon« izda malo knjižico, s katero dela propagando za katolicizem! Uradnikom poštnega urada državnega zobra napravil je nemalo veselosti naslov »Monsieur Erledigte Mandate.«

+ Imenovanje. Dr. Fran Žužek, koncipient štajerske finančne prokurature je imenovan za koncipista finančne prokurature.

+ Poroka. Gosp. dr. Fran De rega in n. ordinarij deželne bolnice, se je danes poročil z gdč. Hedo Tauerjevo. Bilo srečno!

Umrl je dne 29. junija na Vel. Poljanah gosp. Matej Peterlin, učitelj v Dobrepoljah, vsled učiteljske bolezni »sušice«. Pogreb bo v petek, dne 1. julija, zjutraj ob četrtega 8. Iz Zagreba odpotujejo z popolanskim brzovlakom.

+ Poskušena samorom. Ivan Otrin, vpojeni ruder v Idriji, je hranil že 8 let 3 vojaške patrone, ki jih je dobil od svojega prijatelja. Pred nekaj dnevi se ga je pa mož malo preveč navlekel ter je v svoji zmedenosti vzel patrono in jo začgal. Pripeljal so ga v tukajšno bolnico, a je malo upanja, da okreve.

Izginjal je Franc Kerže, trgovec, pek in posestnik v Postojni. Govori se, da je zapustil obilo dolgov. Oskrovane so baje velike tvečke. Popolnili so je baje v Ameriko.

+ Na Nauco (Pleči), na prestoru,

kjer bo stata planinska koča, bo plamtel dne 4. julija t. l. zvečer velikanski kres.

Nevares tat prijet. Sneti ob 8.

uri 13 min. so pripeljali trije orodnički iz Zagorja ob Savi v Litijo glasovitega tatu Pegorarja, ki so ga že ta-

ko dolgo iskali. Vjerja ga je tamnoljni policist, kateremu je ušel, a na njegovo kričanje sta ga prijela dva hlapca. Bil je pred leti pisar pri litijskem odvetniku, g. dr. Jamšku, in je tudi njega oškodoval. Zažugal je, da bode pobegnil, kadar ga sodni sluga popelje k zaslijevanju. Pa se mu ni posrečilo, ker sta ga k preiskovalnemu sodniku varno spremila dva orodnika.

+ Iz Toplie pri Zagorju. Na kakšen način hočejo pri nas nekateri mogote ukrotiti zavedne slovenske delavce, kaže naslednji slučaj. Med tem ko so mesec majec t. l. v Trbovljah delali na vse pretege, so delali pri nas premogarji na teden le 4 dni. S tem so hoteli kaznovati naše delavce, ki so zahtevali 20 % zvišanje zasluzka. Zdaj so pa začeli begati ljudj in vestjo, da se bode delo v premogokopu zelo reduciralo ali pa popolnoma ustavilo. To utemeljujejo s tem, da je dobava premoga pri nas najdražja in da se dela z izgubo. Toda tega niso krivi delavci, temveč nanovo upeljana metoda. V desetih letih so podražili premog za polovicico, upeljali so nove naprave, kakor električni centrali, perišče za premog, zasipanje z vodno silo, delavcem so pa zasluzek vsaj za 1/4 znižali. Invzličtemu je izguba. Kaj je torej temu vzrok? Stari premogarji trde, da bode morala družba, če se bo še par let po tej metodi delalo, zaradi ognja in s tem zdrženimi varnostnimi napravami zapreti premogokop. Več skladov so morali zaradi te že zdaj zapreti. Pred leti, ko še ni bilo teh novih naprav, je imela družba dobiček. Znižanje zasluzka občutijo pri tej neznotni draginji v prvi vrsti delavci, prav posebno pa vpravokop. Pokojnina znaša na mesec 8, 16, največ 24 kron. In s tem naj preživlja sebi in svojo rodbino? Da je pa draginja tem občutnejša, je nastavil ravnatelj v konsumu na Toplicah za poslovodjo nekega nemškega viteza, ki o trgovini niti pojma nima. In tako se prodaja a. pr. moka št. 2 po 48 v, dočim se dobri drugje po 36 v. Zaradi teh razmer konsum vedno bolj hira. Odbor naj bi v tem oziru napravil red. Pečati se pa moramo tudi z Učezanetom, zgriznim nemškim renegatom. Ta je najagilnejši član nemškega »Volksrata« in desna roka madžarskega ravnatelja. Ima tudi navado, da po javnih lokalih blati Čehe in udriha po ravnatelju, kateremu se sicer prizuje. S takim človekom se družijo naši socialisti. Kot bogatin se veže pri volitvah z bogatimi renegati, ki imajo svoja posvetovanja v kazinah na Toplicah. Ta »Volksrat« dolazi za razne zastope toliko nemškutarskih mamelekov — pristni Nemci je v celih občinih le eden — da imajo povsod večino. Da bolj všeče, proglaša take koristolove kot kandidate premogokopne družbe. Pri zadnjih volitvah v krajinu šol svet pa tudi ta manever ni pomagal. Vsakega zavednega narodnega volilca pa takoj proglaše za nasprotnika rudnika. Naj vendar dokažejo, kdaj smo napsovali poštenemu delovanju rudnika. Pojasnite nam, kako ste se med seboj pobotali zaradi zamenjave znanih rovt za lep gozd, v katerem so smreke več nego 16 cm debele. Seveda se drugače meri revnemu kmetu, drugače šudmarkovcu Michelčetu.

+ Gosp. načelnika okr. cestnega odbora opozarjam na okrajno cesto pod vrtom M., ki nima postavno predpisane kanala.

Zavora se utrgala. Posestnika in gostilničarja žena Alojzija Podbregar v Trbovljah se je vozila bližu doma po klancu navzdol. Nesreča je hotela, da se je zavora odtrgal, na kar so se konji splašili. Žena, prestrašena, je skočila z voza in si zlomila desno nogo. Enaka nesreča se je prigodila v Zagorju. Tudi tu se je Janezu Jermencu, vpojenemu premogarju, splašil konj, ko je vozil čez klanec blizu Zagorja, ker ni zavora prijela kolesa. Voz se je prevrnil, pri tem je pa zadobil Jermenc takne nevarne poskodbe, da je v tukajšnji bolnici umrl.

Celjska »Deutsche Wacht« spet enkrat zabavlja v surovem tonu, ki je baje zavladal v slovenskem časopisu, uporabljajoč tozadovno notico nekoga ljubljanskega časnika. — To se drzne storiti listič, ki si je že davno gledal poslovjanje in grdenja Slovenec v sploh Slovanov pridobil prvenstvo med listi njegove vrste. — Le pometajte pred lastnim pragom!

Celjska nemčina. Piše se nam: V mestnem celjskem parku, kjer se daj prizadejo novo kopališče za dame, se čita napis: »Eingang Werpten.« — Pristno celjsko!

Umr na ulici v Trstu. V soboto ob pol 2. popoldne se je izvršil v ulici Caserma v Trstu straten umor. Po imenovani ulici je stopal ob omenjene uri 51letni Avgust Cherin, višji tehtar pri javnih skladbih v prosti luki. Njemu nasproti je pa ravno prihajal 51letni Filip Giurovich iz Zadra, viški poštni uradnik in pred nedaljšim časom tehtar pri prosti luki. Ravno pred kavarno »Adriatico« sta se srečala in ko je Giurovich ugledal

